

Concept

28 oktober 2008
08/3782

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Centrum

Sector PWE
Cluster Jeugd en Onderwijs

Sportplan 2009 – 2012

Stadsdeel Centrum

Inhoud

1 Inleiding	3
1.1 Leeswijzer	3
1.2 Stedelijk sportplan 2009-2012	5
1.3 Terugblik	6
1.4 Uitgangspunten Sportplan Centrum 2009-2012	7
1.5 Raadsvoorstel D66 "Sport in de binnenstad: de ruimte benutten / Buitensporten in de binnenstad"	8
1.6 Voorstel doelgroepenbeleid	8
2 Jonge Amsterdammers: talent ontwikkelen	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Pijler 1. Buurt, Onderwijs en Sport: Jong Amsterdam	10
2.3 Buitenruimte voor de jeugd	11
2.4 Gezondheidszorg	11
2.5 Sportactiviteiten	12
2.6 Onderwijs	13
3 Volwassenen: iedereen actief	14
3.1 Inleiding	14
3.2 Pijler 2. Bewegingsstimulering volwassenen: zorg en welzijn	14
3.3 Doelgroep 65+	15
3.4 Allochtone vrouwen	15
3.5 Mensen met een kleine beurs / sociaal-economisch zwakkeren	16
3.6 Mensen met een beperking of een chronische ziekte	16
4 Sportverenigingen: maatschappelijk actief	17
4.1 Inleiding	17
4.2 Sportverenigingen	17
5 Sportinfrastructuur: ruimte voor sport	19
5.1 Inleiding	19
5.2 Pijler 3. Sportvoorzieningen	20
5.3 Sportpark Parkschouwburg	21
5.4 Sporthal Oostenburg	21
5.5 Stichting SpACe	22
5.6 Schoolpleinen en zoneparcs	22
6 Organisatie: bestuurlijk ondernemerschap	24
6.1 Inleiding	24
6.2 Centraal informatiepunt sport	24
6.3 Sportmatch	25
6.4 Database sportaanbod	25
6.5 Verankering doelstellingen	26
7 Financiën	27
Bijlage I Financiën	

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

1.2 Stedelijk sportplan 2009-2012

Basis, uitgangspunten, missie en aandachtsgebieden voor het sportplan 2009-2012 van stadsdeel Centrum.

1.3 Terugblik

Aansluiting bij de vorige sportnota van het stadsdeel en de evaluatie daarvan.

1.4 Uitgangspunten Sportplan Centrum 2009-2012

Uitkomsten uit de door DMO opgestelde stadsdeelscan en dashboardrapportage.

1.5 Raadsvoorstel D66 "Sport in de binnenstad: de ruimte benutten / Buitensporten in de binnenstad"

Referentie naar de aanbevelingen en aandachtspunten in het raadsvoorstel.

1.6 Voorstel doelgroepenbeleid

Een voorstel met motivatie voor doelgroepenbeleid voor de komende vier jaar.

2.2 Pijler 1. Buurt, Onderwijs en Sport: Jong Amsterdam

Doelstellingen en ambities 2009-2012 van het sportbeleid voor jeugd/jongeren in stadsdeel Centrum.

2.3 Buitenruimte voor de jeugd

De relatie tussen sportbeleid en het Speelruimteplan stadsdeel Centrum.

2.4 Gezondheidszorg

De relatie tussen sportbeleid, gezondheidszorg en het terugdringen van overgewicht bij kinderen.

2.5 Sportactiviteiten

Een beschrijving van de sportactiviteiten en plannen van Sciandri, stichting Welzijn IJsterk en het BOS-project.

2.6 Onderwijs

De relatie onderwijs, scholen en sportbeleid voor de jeugd.

3.2 Pijler 2. Bewegingsstimulering volwassenen: zorg en welzijn

Doelstellingen en ambities 2009-2012 van sportbeleid voor volwassenen in het Centrum.

3.3 Doelgroep 65+

Specifiek sportbeleid en plannen voor senioren.

3.4 Allochtone vrouwen

Specifiek sportbeleid en plannen voor allochtone vrouwen.

3.5 Mensen met een kleine beurs / sociaal-economisch zwakkeren

Specifiek sportbeleid en plannen voor mensen met een kleine beurs / sociaal-economisch zwakkeren.

3.6 Mensen met een beperking of een chronische ziekte

Specifiek sportbeleid en plannen voor mensen met een beperking of een chronische ziekte.

4.2 Sportverenigingen

Ambities voor het moderniseren en professionaliseren van de sportverenigingen in stadsdeel Centrum en de inzet daarbij van combinatiefuncties.

5.2 Pijler 3. Sportvoorzieningen

Doelstellingen en ambities voor een sportievere openbare ruimte en kwalitatief betere sportvoorzieningen.

5.3 Sportpark Parkschouburg

Beschrijving van de plannen voor de herinrichting van het Wertheimpark en sportpark Parkschouburg met behoud van de huidige functies.

5.4 Sporthal Oostenburg

Behoeftelinventarisatie en plannen voor de herontwikkeling van sporthal Oostenburg.

5.5 Stichting SpACe

Beschrijving van de relatie tussen stadsdeel Centrum en stichting SpACe.

5.6 Schoolpleinen en zoneparcs

Beschrijving van het concept zoneparcs en de mogelijkheden voor schoolpleinen.

6.2 Centraal informatiepunt sport

Plan van de centrale stad en de stadsdelen om te komen tot een centraal informatiepunt voor de sport

6.3 Sportmatch

Dienstverlening gericht op het matchen van vraag en aanbod op sportgebied.

6.4. Database sportaanbod

Plan voor het opzetten van een database voor succesvol alternatief sportaanbod.

6.5 Verankering doelstellingen

Het belang van het verankeren van sportdoelstellingen in de relevantie bestuurlijke stedelijke en landelijke netwerken.

7. Financiën en bijlage I

Een realistische indicatie van de kosten van alle opgenomen sportambities.

1.2 Stedelijk sportplan 2009-2012

Het sportplan van stadsdeel Centrum heeft als uitgangspunt het stedelijk sportplan 2009-2012 en is opgebouwd volgens hetzelfde stramien. Hierin wordt sport verbonden met alle relevante beleidsterreinen in de zogenaamde “sportster”: onderwijs, gezondheidszorg, ruimtelijke ordening/inrichting van de openbare ruimte, economie en werk en inkomen. Het uitgangspunt van het stedelijk sportplan is als volgt verwoord: “Met het Sportplan 2009-2012 willen we de maatschappelijke waarden van sport optimaal benutten. Voorheen stond de sportsector nog wel eens langs de lijn. Nu willen we de sportsector daadwerkelijk laten meespelen. We stellen de sportsector op in het centrum van ons beleid.” De centrale stad en de stadsdelen trekken hierbij gezamenlijk op. Het Sportplan 2009-2012 biedt continuïteit en een financiële basis voor de komende 4 jaar. Onze gezamenlijke missie: *Alle Amsterdammers een leven lang actief!* Doel van de stedelijke sportnota is om de krachten te bundelen, slimmer gebruik te maken van de bestaande voorzieningen, van schaalvergroting en mede daardoor externe partners aan te kunnen trekken.

De afspraak in het stedelijk sportplan is dat elk stadsdeel werkt aan het intensiever gebruik van zijn sportparken, het vitaliseren van de sportverenigingen, het tegengaan van overgewicht, sportstimulering en de sportieve inrichting van de openbare ruimte. Wij introduceren daarvoor een vierjaren-systematiek: elke vier jaar leggen we afspraken vast over de uitvoering van die plannen. De praktische uitvoering van dit Sportplan stadsdeel Centrum is vastgelegd in het Sport- en Bewegingplan Centrum. Op basis van het stedelijk Sportplan 2009-2012 is afgesproken dat elk stadsdeel een eigen Sportplan opstelt. Hierin geven de stadsdelen aan welke ambities ze nastreven, welke inspanningen ze willen plegen en op welke voorzieningen en middelen ze aanspraak willen maken. Vervolgens maken de stadsdelen en de centrale stad productieafspraken en verdelen hiermee de beschikbare middelen. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat de productieafspraken tussen de stadsdelen en de centrale stad de vierjaarlijkse plansystematiek gaan volgen. Het uitvoeringsprogramma zal jaarlijks worden geactualiseerd.

Het Sportplan 2009-2012 komt voort uit de rapportage ‘Focus op sport’, waarmee de gemeenteraad op 23 mei 2007 heeft ingestemd. Vanuit de missie *Alle Amsterdammers een levenlang actief!* zijn de vijf volgende aandachtsgebieden geformuleerd:

- Jonge Amsterdammers: talent ontwikkelen
- Volwassenen: iedereen actief
- Sportverenigingen: maatschappelijk actief
- Sportinfrastructuur: ruimte voor sport
- Topsport: Olympische inspiratie.

Dit laatste aandachtsgebied wordt in dit sportplan van stadsdeel Centrum buiten beschouwing gelaten, aangezien het hier om doelstellingen gaan die betrekking hebben op de centrale stad en niet op individuele stadsdelen. Het karakter en de infrastructuur van stadsdeel Centrum zijn te specifiek en de faciliteiten te beperkt voor ontwikkelingen op het gebied van (Olympische) topsport. Voor topsportevenementen ligt het initiatief niet bij het stadsdeel maar wordt nadrukkelijk aansluiting gezocht met wat stedelijk wordt gedaan. Het stadsdeel zal hierin dus een faciliterende rol spelen. In hoofdzaak is gekozen om de aandacht te richten op de eigen doelgroepen, sportverenigingen en

sportinfrastructuur. Daarbij wordt wel samengewerkt met andere stadsdelen, zoals in het project BOS-impuls met stadsdelen Zeeburg en Oost/Watergraafsmeer (Centrum Oost). De vier eerstgenoemde aandachtsgebieden worden in de hoofdstukken 2 tot en met 5 uitgewerkt onder het motto Maatwerk voor stadsdeel Centrum.

1.3 Terugblik

De laatste sportnota van stadsdeel Centrum "Grenzeloos sporten en bewegen in Amsterdam Centrum" is verschenen in 2005. Hierin werd het strategisch sportbeleid van het dagelijks bestuur en de stadsdeelraad geformuleerd met eenheid en samenhang in de facilitering, stimulering en uitvoering van het sportbeleid. De hoofddoelstelling van het sportbeleid was als volgt geformuleerd: "Amsterdam – Centrum streeft naar het realiseren en instandhouden van algemeen toegankelijke en kwalitatief hoogwaardige sportvoorzieningen, naar het verhogen van de sportparticipatie van inwoners en werkenden op zijn/haar eigen niveau op door hem/haar gekozen momenten en op een door hem/haar ingevulde manier".

Doelstellingen van het sportbeleid waren het verbinden van de inwoners en werkenden, het bevorderen van maatschappelijke deelname, het tegengaan van overgewicht en bewegingsarmoede en het verbeteren van de leefbaarheid binnen het stadsdeel. Binnen het sportbeleid werden de volgende doelgroepen benoemd:

- jeugd & jongeren (6-18)
- ouderen (55 - 74 jaar)
- mensen met een chronische aandoening en (verstandelijk) gehandicapten.

Deze doelstellingen staan nog steeds centraal in het nieuwe sportplan. Over het aanwijzen van specifieke doelgroepen en welke dat zouden moeten zijn, vindt momenteel nog discussie plaats. In het kader van de landelijke trend zo veel mogelijk mensen te stimuleren deel te nemen aan de arbeidsmarkt en langer door werken te bevorderen, kan het wenselijk zijn de doelgroep ouderen (55 – 74 jaar) te wijzigen in een doelgroep 65-plussers. Voor volwassenen met een kleine beurs wordt in zo veel mogelijk gevallen de stadspaskorting aangeboden. In elk geval moeten er nog duidelijke keuzes worden gemaakt in het aanwijzen van specifieke doelgroepen.

In aansluiting op de hoofddoelstelling en aandachtsvelden werden in de vorige sportnota de volgende ambities geformuleerd:

- Over vijf jaar beschikken wij in het stadsdeel over sportaccommodaties en gymzalen die goed toegankelijk zijn, in goede staat van onderhoud verkeren en een hoge bezettingsgraad kennen (2007: > 60%)
- Over vijf jaar is het percentage jeugdigen (6-18 jaar) dat aan sport doet met 10% toegenomen (2007: 38%)
- Over vijf jaar is het percentage ouderen (55-74 jaar) dat aan sport doet met 10% toegenomen (2007: 16%)
- Over vijf jaar is het percentage gehandicapten dat aan sport doet met 10% toegenomen (2007: onbekend)
- Over vijf jaar is sportbeleid ingebed in de beleidsterreinen ruimtelijke ordening, economie, welzijn, onderwijs en gezondheid.

Uit de evaluatie van de sportnota is gebleken dat vier van de vijf ambities zijn gehaald. Het aantal sporters is toegenomen en het percentage sporters voor het Centrum ligt nu op 73%. Helaas ontbreekt het aan cijfers van en zicht op het bereik van de doelgroep mensen met een beperking of een chronische aandoening.

Het stadsdeelbestuur heeft op het gebied van sport vooral gekozen voor een rol als **regisseur (1)**. De regierol impliceert dan ook dat wij partijen bij elkaar brengen om gezamenlijk te werken aan vooraf geformuleerde doelen (de beleidskaders). In tweede instantie heeft het stadsdeelbestuur een **voorwaardenscheppende rol (2)**, vooral als het gaat om het zorgdragen voor sportaccommodaties van goede kwaliteit en het beschikbaar stellen van de juiste informatie op de juiste plek aan de juiste inwoners, bedrijven en instellingen. Het stadsdeelbestuur vervult een **stimulerende rol (3)**, indien zich ontwikkelingen voordoen die de maatschappij niet automatisch oppakt en die niet via andere partijen kunnen worden gerealiseerd.

1.4 Uitgangspunten Sportplan Centrum 2009-2012

Alvorens de stadsdeelambities te benoemen is door de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van ieder stadsdeel een zogenoemde stadsdeelscan gemaakt. Hierin is voor alle stadsdelen gekeken naar de bevolkingsopbouw en samenstelling, de sportparticipatie, de voorzieningen etc. Vervolgens zijn deze gegevens verwerkt in de Dashboardrapportage. Hierin zijn door DMO de stedelijke ambities afgezet tegen wat momenteel de stand van zaken is en is in samenspraak met stadsdeel Centrum aangegeven wat nodig en haalbaar is in het stadsdeel om te komen tot de stedelijke ambities 2012. Als uitgangspunt is de vorige sportnota van het stadsdeel genomen en daarmee de benoemde doelgroepen. Het is dus maatwerk per stadsdeel.

Stadsdeel Centrum heeft voor de zogenaamde stadsdeelscan en de dashboardrapportage alle benodigde informatie aangeleverd op basis van de in uitvoering zijnde sportnota. De informatie die ten behoeve van de stadsdeelscan is aangeleverd is tevens de basis geweest voor de evaluatie van de vorige sportnota.

Opvallend in de stadsdeelscan is:

- de gunstige uitgangspositie voor de sport qua bevolkingssamenstelling (hoge sociaal-economische status)
- dat het Centrum in verhouding tot Amsterdam weinig sportaccommodaties heeft
- dat het Centrum (nog) geen sportactieve scholen heeft
- dat het Centrum een hoger aandeel sporters heeft dan gemiddeld in Amsterdam
- dat het Centrum weinig sportverenigingen herbergt
- dat het Centrum veel commerciële sportaanbieders herbergt, voornamelijk fitnesscentra
- dat de bewoners van het Centrum een goede gezondheid ervaren en minder gezondheidsklachten ondervinden dan gemiddeld in Amsterdam. Minder mensen ervaren een fysieke beperking
- dat meer Centrum bewoners buiten het stadsdeel sporten dan gemiddeld in Amsterdam (bij verenigingen)
- dat veel mensen van buiten het stadsdeel in het Centrum sporten (met name fitness)
- dat de bewoners van het Centrum minder tevreden zijn over de sportvoorzieningen

- dat door de hoge sociaal-economische status het stedelijk programma JUMP-In niet gratis beschikbaar is voor het basisonderwijs.

De SMART geformuleerde doelstellingen en ambities worden elk jaar getoetst aan de gegevens en cijfers in de stedelijke Sportmonitor. Op deze manier is het mogelijk meer aandacht te geven aan ambities die achterblijven, wellicht tussentijds ambities bij te stellen of te vernieuwen en de stand van zaken op de voet te volgen.

1.5 Raadsvoorstel D66 “Sport in de binnenstad: de ruimte benutten / Buitensporten in de binnenstad”

In het voorjaar 2008 heeft D66 een voorstel ingediend over sporten in de binnenstad c.q. het benutten van buitenruimte voor sport met het verzoek aan het dagelijks bestuur een aantal mogelijkheden nader te onderzoeken. De aanbevelingen en aandachtspunten uit dit voorstel zijn zo veel mogelijk verwerkt in deze sportnota, voor zover ze realistisch, wenselijk en haalbaar zijn. Essentieel hierbij is de uitkomst van de discussie over het doelgroepenbeleid.

1.6 Voorstel doelgroepenbeleid

In de vorige sportnota waren drie doelgroepen benoemd, waarover later weer veel discussie is ontstaan. Deze waren:

- jeugd & jongeren (6-18 jaar)
- ouderen (55 - 74 jaar)
- mensen met een chronische aandoening en (verstandelijk) gehandicapten.

De tweede doelgroep is eigenlijk geen logische keuze. Hierbij vallen ouderen boven de 74 jaar onnodig buiten de boot. Ook is de groep volwassenen tussen de 55 en 65 jaar een vreemde eend in de bijt, zeker gezien de landelijke trend om zo veel mogelijk mensen te stimuleren deel te nemen aan de arbeidsmarkt en het langer door werken te bevorderen. Deze groep kan worden gezien als gezonde, werkende volwassenen met een gemiddeld tot hoog inkomen en zou derhalve geen speciale doelgroep hoeven te zijn. Degenen uit deze leeftijdsgroep die dat wel zijn, kunnen worden bediend middels een andere doelgroepcategorie. Natuurlijk moet er wel voor elke doelgroep aanbod zijn op sportgebied, omdat sport voor iedereen is. Sommige groepen hebben echter een extra impuls nodig. Met het nieuwe doelgroepenbeleid worden kunstmatige grenzen zo veel mogelijk vermeden en worden de afspraken uit het Programakkoord gevolgd.

Voorgesteld wordt om voor de komende vier jaar voor de volgende doelgroepen te kiezen:

- jeugd & jongeren 0-18 jaar (zie hoofdstuk 2)
- 65-plussers (zie paragraaf 3.3)
- allochtone vrouwen (zie paragraaf 3.4)
- mensen met een kleine beurs / sociaal-economisch zwakkeren (zie paragraaf 3.5)
- mensen met een beperking of een chronische ziekte (zie paragraaf 3.6).

2 Jonge Amsterdammers: talent ontwikkelen

2.1 Inleiding

Wij kennen de hoogste prioriteit toe aan de jeugd en geven daarbij speciale aandacht aan de doelgroep 12-18 jaar. Kinderen en jongeren doen in de sport spelenderwijs ervaringen op die zij ook buiten de sport goed kunnen gebruiken: van samen sporten en verantwoordelijkheid dragen, tot leren samenwerken en omgaan met regels. Sport geeft zelfvertrouwen en sporten heeft een positief effect op schoolresultaten. Kinderen van verschillende culturen worden verbonden door de sport. Deze prioriteit sluit aan bij de doelstelling van het bestuursakkoord en het kader van *Jong Amsterdam/ Kinderen Eerst*: “Alle kinderen doen mee”. Talentontwikkeling staat centraal. Sport biedt die mogelijkheid bij uitstek: van kennismaking tot topprestatie is alles mogelijk. De regierol voor sportstimulering bij de jeugd in de breedste zin van het woord ligt voornamelijk bij de scholen en de schoolbesturen. Het stadsdeel heeft hierin een stimulerende en faciliterende rol.

Investeren in de breedte

Om de kracht van jeugdsport volledig te benutten moeten alle Amsterdamse kinderen de kans krijgen om hun sport te ontdekken. Dit vraagt om investeringen in de breedte: alle kinderen maken kennis met sport op school. Dus ook de minder getalenteerde, gemotiveerde of motorisch minder begaafde kinderen. Extra aandacht moet uitgaan naar doelgroepen met achterblijvende sportparticipatie, zoals kinderen die om financiële redenen niet kunnen sporten, Turkse, Marokkaanse en Hindoestaanse meisjes, kinderen en jongeren in het speciaal onderwijs en jongeren op het VMBO. Met sporten kunnen allochtone en autochtone jongeren elkaar ontmoeten en beter leren kennen. Sport is dan een middel voor integratie en vergroot de maatschappelijke participatie.

Kinderen met overgewicht

Bewegingsarmoede en obesitas bij kinderen en jongeren vormen een snel groeiend probleem. Uit onderzoek van DMO blijkt dat op scholen in achterstandswijken 36% van de kinderen te zwaar is. De GGD vond in 2005 dat een kwart (25%) van de Amsterdamse kinderen in de tweede klas van het voortgezet onderwijs overgewicht heeft. In Centrum bedroeg dit 15% en is hiermee het laagste van de stadsdelen maar nog steeds zorgelijk. Uit onderzoek in het kader van de BOS-impuls (Buurt-Onderwijs-Sport) blijkt dat basisschoolkinderen in het Centrum rond het landelijk gemiddelde scores. Buiten spelen en sporten is steeds minder vanzelfsprekend geworden door verkeersdrukte en gebrek aan bewegingsruimte, zeker in stadsdeel Centrum. Speciale aandacht gaat daarom uit naar het belang van sport en bewegen voor een gezond gewicht.

Welzijn

Sport biedt kinderen en jongeren een leuke, zinvolle vrijetijdsbesteding, en draagt alleen al daardoor bij aan hun welzijn. Sport vergroot bovendien het zelfvertrouwen. Zelfs is verband aangetoond tussen sportdeelname en vertrouwen in de medemens, en tussen sportbeoefening en de mate waarin de relaties met ouders en leeftijdsgenoten als positief worden ervaren. Door te sporten ontmoet je in elk geval vaak anderen en ga je op een positieve manier met elkaar om.

2.2 Pijler 1. Buurt, Onderwijs en Sport: Jong Amsterdam

Centrale doelstelling: In 2012 dragen sport en bewegen structureel bij aan de sportieve, gezonde en sociale ontwikkeling van alle Amsterdamse kinderen en jongeren. SMART geformuleerd betekent dit dat in 2012 80% van de kinderen en jongeren één keer per week sport en 50% twee keer per week.

Maatwerk voor stadsdeel CentrumAmbities 2009:

- uitvoering Speelruimteplan stadsdeel Centrum Buitenruimte voor de jeugd 2008-2010 conform besluitvorming
- 7 (50% van de) PO scholen in het Centrum gebruikt het leerlingvolgsysteem JUMP-In.

Ambities 2012:

- Alle basisscholen in het Centrum beschikken over een vakleerkracht Lichamelijke Opvoeding (2007: 12 van 13)
- Alle basisscholen in het Centrum nemen deel aan de kennismakingslessen JIB / Jippie (2007: 58%)
- 7 (50% van de) basisscholen in het Centrum hebben naschools sportaanbod (2007: 4 scholen)
- (80% van de) voortgezet onderwijs scholen in het Centrum nemen deel aan Topscore (2007: 2 scholen)
- Centrum heeft 2 sportactieve basisscholen (2007: 0)
- Centrum heeft 1 sportactieve voortgezet onderwijs school (2007: 0)
- verhogen aantal schoolsportclubs in het Centrum (2008: 1 in oprichting)
- 13 (100%) basisscholen in Centrum gebruiken het leerlingvolgsysteem JUMP-In. Het leerlingvolgsysteem JUMP-In zal de komende 4 jaar de gegevens opleveren op basis waarvan besloten wordt of en op welke scholen het JUMP-In programma ingezet wordt. In Centrum zijn in 2012, afhankelijk van de behoefte, 1 á 2 wijkprogramma's (2007: 0)
- Schoolgruiten is ingevoerd op de basisscholen op basis van de resultaten van het leerlingvolgsysteem JUMP-in
- Gezonde schoolkantine en watertap/automatenprogramma zijn momenteel nog niet gerealiseerd op voortgezet onderwijs scholen in het Centrum. Doelstelling is dat deze programma's in 2012 op 3 (50% van de) scholen operationeel zijn
- Het programma Beweegkriebels is ingevoerd op het OKC, alle voorscholen, peuterspeelzalen en kinderopvang (2007: 0)
- Minimaal 2 activiteiten vanuit sportstimulering voor meiden. Bereik van 2 naar 10%
- In het stadsdeel Centrum zijn zoneparcs ingericht op 2 basisscholen (2007: 0).

2.3 Buitenruimte voor de jeugd

Op 27 maart 2008 heeft de deelraad Centrum ingestemd met de raadsvoordracht over Buitenruimte voor de jeugd 2008-2010: Speelruimteplan stadsdeel Centrum. Juist op dit gebied is het noodzakelijk dat er specifiek aandacht is voor het gebruik van de openbare ruimte door kinderen. Dit gegeven wordt bevestigd in de nota *Opgroeien in de grote stad* (2005), waarin de wens tot een speelruimteplan wordt uitgesproken. In *Jong Amsterdam in het Centrum* (2006-2010), staan de zes speerpunten van het jeugdbeleid in stadsdeel Centrum beschreven. Met dit speelruimteplan zal invulling worden gegeven aan het vierde speerpunt; *buitenruimte voor de jeugd*. Het doel van dit beleidsplan speelruimte is tweeledig: enerzijds het formuleren van een visie op speelruimte in stadsdeel Centrum en het creëren van structurele aandacht voor kinderen bij het (her)inrichten van de openbare ruimte. Anderzijds vormt dit plan de basis voor de speelruimteplannen voor alle rayons, te beginnen met een plan voor rayon Oost in 2008. In die plannen dient de centrale vraag beantwoord te worden; *Hoe zorgen we in dit rayon van stadsdeel Centrum dat er voor alle leeftijdsgroepen voldoende en veilige speelruimte is?* Door per rayon de huidige speelruimtesituatie te analyseren, zullen naast positieve elementen ook knelpunten aan het licht komen. Vervolgens kunnen aanbevelingen ter verbetering worden opgesteld in samenspraak met de sectoren Openbare Ruimte en Bouwen en Wonen. Uitvoering gebeurt vooral door de sector Openbare Ruimte onder gezamenlijke verantwoordelijkheid.

2.4 Gezondheidszorg

In stadsdeel Centrum is de groep kinderen met overgewicht gelukkig relatief klein, zodat dit probleem het beste op wijkniveau kan worden aangepakt om toename van overgewicht en obesitas te voorkomen. Kinderen met obesitas op scholen die gemeten zijn, worden door de school doorverwezen naar de schoolarts en het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis. Als er geen medische grondslag is dan kunnen de kinderen meedoen in speciale sportclubs. Aanpak kan geschieden middels een speciaal programma op wijkniveau met aandacht voor de balans tussen sport en voeding. Voor de aanpak ervan wordt ingezet op programma's als JIB/Jippie: Jeugdsport in Beweging voor het basisonderwijs, JUMP-in: een programma bestaand uit een leerlingvolgsysteem en een daarop aangepast sportprogramma voor leerlingen van basisscholen, Topscore: een sportprogramma gericht op het voortgezet onderwijs en via toekomstige schoolsportclubs en sportbuurtclubs.

Daarnaast zal de relatie worden gelegd met gezondheidszorg in de vorm van Schoolgruiten. Dit is een programma waarin leerlingen en leerkrachten tweemaal per week gezamenlijk groenten en fruit eten op school. Ook wordt gebruik gemaakt van een lespakket voor groep 7 en 8 om de kennis over en houding ten opzichte van groenten en fruit bij te sturen. Voor het voortgezet onderwijs is er het project Gezonde Schoolkantine dat zich richt op een gezond en veilig aanbod in de schoolkantine door het invoeren van hygiënenormen, het adviseren op het gebied van een gezond aanbod, het behandelen van de keuze van leerlingen in de kantine en het invoeren van beleid gericht op een gezonde schoolkantine.

2.5 Sportactiviteiten

Sciandri biedt op 8 basisscholen wekelijks 26 activiteiten (sportbuurtclubs) op scholen aan en 14 activiteiten in de buurten afgestemd met JOS (Jeugd op Straat) van de stichting Welzijn IJsterk. Zomers vinden de activiteiten buiten plaats en 's winters binnen. De sportbuurtclubs vallen nu niet onder de dagarrangementen omdat het vervoer van school hierbij niet is geregeld. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het vervoer naar de activiteiten. Vanuit dagarrangementen zal sport de komende jaren speerpunt van inzet zijn voor de jeugd. In het voorjaar 2008 zijn 2 sportactiviteiten gestart voor 3 basisscholen. Momenteel hebben 4 basisscholen een naschools sportaanbod. Op 2 scholen voor het voortgezet onderwijs (IVKO en Barlaeus) wordt Topscore aangeboden. Vanaf 2008 biedt Sciandri een sportaanbod specifiek gericht op meiden. Dit omdat uit het gezondheidsonderzoek Centrum en een onderzoek van NICIS Institute 'wat beweegt kinderen?' is gebleken dat vooral allochtone meisjes achterblijven in sportdeelname.

Vanuit de stichting Welzijn IJsterk worden tussenschoolse en naschoolse activiteiten georganiseerd in de buurten. Jeugd Op Straat (JOS) in stadsdeel Centrum en Westerpark Actief (WA) in stadsdeel Westerpark zorgen voor verantwoord sport- en spelvermaak op pleinen en in speeltuinen, scholen, tienercentra en sportzalen. In het Centrum kunnen kinderen en tieners van 8 tot 14 jaar op 5 pleinen meedoen. Het streven is om 25% van de tieners per gebied (stadshart, oostelijke binnenstad, westelijke binnenstad) te bereiken. De sport- en spelactiviteiten worden na schooltijd, tijdens schoolvakanties en deels ook in de weekends op verschillende plekken georganiseerd. Voor het sporten, spelen en het gebruik van het materiaal zijn professionele begeleiders aanwezig en daar waar mogelijk worden tieners en jongeren als vrijwilliger ingeschakeld. Soms zijn er specials. Dat kan variëren van gespecialiseerde sportclinics tot en met buurtfeesten en evenementen. Het programma van JOS bestaat uit een winter- en een zomerprogramma op minimaal 5 openbare plekken in de binnenstad. In de winter is JOS zowel binnen, in gymnastieklokken en sporthallen, als buiten te vinden. In de zomer vinden de meeste activiteiten buiten plaats. De activiteitenkalender wordt gepubliceerd op de speciale jongerenpagina op de website van IJsterk. Daarnaast wordt JOS ingezet in het project Dagarrangementen en Combinatiefuncties.

Stadsdeel Centrum werkt met stadsdeel Oost/Watergraafsmeer en Zeeburg samen in het BOS-project. Dit is een project waarvoor subsidie is verkregen van het ministerie van VWS en waarbij de stadsdelen 50% cofinanciering leveren. Voor het Centrum is het actiegebied de oostelijke eilanden. Het project loopt van 2006 tot en met 2009, maar het is de bedoeling om ook op langere termijn effect te sorteren. Het project is erop gericht om de activiteiten van Buurt, Onderwijs en Sport in samenhang te brengen en elkaar te laten versterken. De basisscholen de Parel, De Pool en de basisschool de Oostelijke Eilanden (BOE) zijn hierbij betrokken. Door de drie stadsdelen is een projectcoördinator aangesteld. Voor het Centrum is de aandacht erop gevestigd om de jeugd meer te laten sporten (jeugdsportclubs), het oprichten van een schoolsportclub en de verbinding leggen tussen de verschillende activiteiten die plaats vinden vanuit welzijn, sport en onderwijs. Vanuit het project wordt extra ingezet op meidensport in de drie stadsdelen, met name op de leeftijdsgroep 12+.

De komende jaren worden in stadsdeel Centrum vier brede scholen (verder) ontwikkeld. Dit zijn samenwerkingsverbanden tussen verschillende organisaties met het doel zowel binnen het onderwijs als binnen andere sectoren (vrije tijd, opvang, zorg en veiligheid, cultuur en sport) verbindingen te leggen om kinderen optimale ontwikkelingskansen te bieden. In de naschoolse sfeer is er aandacht voor professionele opvang en talentontwikkeling. Sportactiviteiten zijn bij uitstek geschikt om geïntegreerd te worden in het brede schoolconcept. In Centrum Oost wordt momenteel een wijkarrangement ontwikkeld met de Parel, de Pool en de BOE-school. Het wijkarrangement is ingegeven door de ontwikkeling van dagarrangementen en combinatiefuncties en de stuurgroep Brede Talentontwikkeling vanuit Jong Amsterdam. Sportactiviteiten zullen geïntegreerd worden in alle te ontwikkelen wijkarrangementen.

2.6 Onderwijs

De komende jaren is het de uitdaging om enkele scholen (zowel primair als voortgezet) te motiveren om het certificaat sportactieve school te behalen. Momenteel doen twee scholen mee aan Topscore. De stedelijke doelstelling is dat alle VMBO-scholen mee gaan doen aan Topscore, echter in stadsdeel Centrum zijn geen VMBO-scholen. Het is de bedoeling de scholen voor voortgezet onderwijs in stadsdeel Centrum die meedoen aan Topscore met minimaal 1 school uit te breiden in 2009; in 2012 moet 80% van de VO scholen hieraan deelnemen.

Aanbevolen wordt om met de schoolbesturen in overleg te gaan en hen te stimuleren om:

- het certificaat sportactieve school te behalen
- gebruik te gaan maken van stedelijke programma's (Jippie)
- het schoolplein als zoneparc in te richten
- in 2009 een nulmeting overgewicht van JUMP-in op alle basisscholen te laten plaatsvinden, vervolgens kan dan jaarlijks worden volstaan met een meting voor de kinderen in groep 4
- een programma tegen overgewicht op wijkniveau te ontwikkelen in samenwerking met de basisscholen en het beleidsterrein gezondheid
- wijkarrangementen te ontwikkelen waarin sportactiviteiten zijn opgenomen.

Sinds het najaar 2007 worden de (sport)activiteiten in de vakantieperiode op de website van het stadsdeel gepubliceerd. Het betreft de activiteiten van Sciandri, JOS en SpACe. Tevens staat het overige sportprogramma van Sciandri op de website. Als vervolg hierop zullen in de toekomst alle activiteiten georganiseerd door IJsterk, Sciandri, SpACe, MBVO, Scip en Prisma e.d. ook op de website van het stadsdeel worden gepubliceerd zodat de bewoners van het Centrum goed inzicht hebben in welke activiteiten worden aangeboden. Het stadsdeel heeft hierbij de regierol, de instellingen en organisaties zijn verantwoordelijk voor het aanleveren van de actuele informatie.

3 Volwassenen: iedereen actief

3.1 Inleiding

Het gaat goed met sportend Amsterdam. Dit uit zich in de enorme populariteit van fitness, maar ook in de sterke groei van het sporten in de openbare ruimte, zoals hardlopen. Sport is niet meer weg te denken uit het straatbeeld van Amsterdam. Toch zijn er ook groepen volwassenen inactief. De stap naar sport blijkt voor hen te groot. Het betreft hier vaak kwetsbare groepen, voor wie sport en bewegen juist extra belangrijk is. Ouderen, migranten, mensen met een beperking of chronische aandoening of sociaal-economisch zwakkeren doen minder aan sport en hebben vaker gezondheidsproblemen. Ook hun maatschappelijke participatie is vaak lager. Een actieve leefstijl vergroot zelfredzaamheid, verlaagt gezondheidsrisico's en leidt tot minder zorgconsumptie. Deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten kan ook een bijdrage leveren aan de sociale samenhang en het welzijn in wijken en buurten.

Welzijn

Leuke, zinvolle vrijetijdsbesteding is de belangrijkste welzijns waarde van sport. Sport kan daarnaast fungeren als bliksemafleider voor de stress van alledag. Voor velen heeft sport ook een ontmoetingsfunctie, of staan de sociale contacten zelfs centraal. Het streven van de centrale stad is dat de sportparticipatie van volwassen Amsterdammers in 2012 is gestegen tot boven het landelijke gemiddelde en dat de bewegingsarmoede is verminderd: het aandeel Amsterdammers dat voldoet aan de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen moet omhoog.

3.2 Pijler 2. Bewegingsstimulering volwassenen: zorg en welzijn

Centrale doelstelling: in 2012 is het aantal volwassen Amsterdammers met een actieve levensstijl toegenomen, doordat de duurzame sportparticipatie is gegroeid, de bewegingsarmoede is verminderd en maatschappelijke participatie door sport is gestegen. SMART geformuleerd betekent dit dat de sportparticipatie onder volwassenen stijgt van 60% in 2007 naar 65% in 2012 en dat de bewegingsarmoede daalt tot het Nederlands gemiddelde (55% voldoet aan de Nederlandse Norm voor gezond Bewegen).

Maatwerk voor stadsdeel Centrum

Ambities 2012:

- Bij 2 commerciële aanbieders kan overdag gebruik worden gemaakt van de faciliteiten door ouderen/mensen met beperking (2007: 0)
- 30% van de inwoners in het Centrum sport in verenigingsverband
- Uitbreiding van het aanbod voor jongeren, 65-plussers, sociaal-economisch zwakkeren, mensen met een beperking en allochtone vrouwen ("bewegen op recept")
- 55% van de mensen van 65 jaar en ouder zijn op basis van de RSO-norm sporter
- 40% van de mensen met een beperking zijn op basis van de RSO-norm sporter.

3.3 Doelgroep 65+

Uit cijfers is te concluderen dat het aantal ouderen dat sport sterk is toegenomen in 3 jaar tijd. Het aantal lidmaatschappen van sportverenigingen is gelijk gebleven. Uit de sportmonitor 2006 blijkt dat 50% van mensen van 55 jaar en ouder zich sporter mag noemen ten opzichte van 30% in 2003. De ambitie voor 2008 is dus gehaald. Vanuit Sciandri vinden wekelijks 2 activiteiten plaats voor de doelgroep 55+, met gemiddeld in totaal 40 deelnemers. In Het Marnix maken op jaarbasis 6.284 (jaar 2007) 65-plussers gebruik van het zwembad, dit is 3% van het totale aantal bezoekers.

Voor mensen van 55 jaar en ouder is er Meer Bewegen voor Ouderen (MBVO). Dit programma wordt aangeboden door de stichting MBVO, onderdeel van Amsterdam Thuiszorg. Wekelijks wordt een breed en divers scala aan activiteiten aangeboden waarvan 1 specifiek voor Chinese ouderen 55+ en 1 specifiek voor Chinese vrouwen 55+. Het programma omvat onder meer een sportinstuif voor mensen met diabetes mellitus of overgewicht en conditietraining voor mensen met hart- en vaatziekten. Aan Meer Bewegen Voor Ouderen doen wekelijks gemiddeld 179 ouderen mee. Opvallend hierbij is dat de gemiddelde leeftijd 73 jaar bedraagt en dat 82% van de deelnemers vrouw is. De activiteit wordt aangeboden in de buurthuizen. Ook kan de doelgroep gebruik maken van de fitnessruimte in verzorgingstehuis Bernardus. Hiervan maken 91 ouderen gebruik, opvallend hierbij is dat de gemiddelde leeftijd lager is dan bij de activiteiten MBVO namelijk 67 jaar. In 2009 worden de mogelijkheden van gebruik van fitnesscentra tijdens de daluren voor specifieke doelgroepen nader onderzocht.

Aanbevolen wordt om in 2009 in overleg te treden met fitnesscentra om de mogelijkheid te onderzoeken om 65+-ers en MBVO gebruik te laten maken van de faciliteiten tegen gereduceerd tarief tijdens de daluren overdag. Aanbevolen wordt om via de website voor deze groep de activiteiten apart onder de aandacht te brengen.

3.4 Allochtone vrouwen

Veel ambities hebben betrekking op een stimuleringsrol of regierol voor het stadsdeel. Er zijn dan vaak geen extra middelen voor nodig. Deze ambities betreffen het concreter benoemen van reeds ingezet beleid. Hierbij kan worden gedacht aan een ander gebruik van vrijgevallen uren in de sportlocaties. Nieuwe ambities betreffen de allochtone vrouwen, dit komt voort uit het gezondheidsonderzoek en de sportmonitor 2006 waarbij geconstateerd is dat deze groep ver achter blijft bij sportdeelname en waarbij meer dan gemiddeld overgewicht voorkomt. Uit het gezondheidsonderzoek is naar voren gekomen dat allochtone vrouwen in Centrum-Oost fietslessen wilden. Inmiddels is Sciandri gestart met fietslessen die wellicht de komende jaren structureel kunnen worden aangeboden. Aanbevolen wordt om voor deze specifieke doelgroep een structurele (laagdrempelige) activiteit op te zetten in Centrum-Oost. Vervolgens worden de vrouwen toegeleid naar fitnessactiviteiten en worden ook hun dochters erbij betrokken.

3.5 Mensen met een kleine beurs / sociaal-economisch zwakkeren

Het stadsdeel wil speciale aandacht geven aan deze doelgroep, zodat zij niet buiten de boot vallen als het gaat om deelname aan sport- en beweegactiviteiten. Aanbevolen wordt om voor volwassenen met een laag inkomen (minimum of net daarboven) de mogelijkheid tot sporten te vergroten, door met de fitnesscentra in het Centrum in overleg te gaan over de mogelijkheid om volwassenen met een laag inkomen tegen gereduceerd tarief te laten sporten tijdens de daluren. Zowel SpACe als Sciandri werken met stadspaskorting voor mensen met een minimum inkomen. SpACe onderzoekt de mogelijkheid een dalurenbeleid te gaan voeren en op vrijgevalen, incurante uren in te zetten op speciale doelgroepen, zoals de doelgroep van het Leger des Heils, 65-plussers en mensen met een beperking of chronisch zieken.

3.6 Mensen met een beperking of een chronische ziekte

Vanuit sportstimulering zijn verschillende activiteiten opgestart met specifieke groepen van mensen met een beperking. Door verschillende oorzaken blijkt het erg lastig om deze doelgroep te bereiken. Sciandri heeft op dit moment 1 activiteit voor mensen met diabetes in het Marnix, per keer komen hier nog geen 10 deelnemers naar toe. In het zwembad van Het Marnix is een aantal organisaties/verenigingen (Prisma, Scip) die een activiteit aanbieden voor mensen met een beperking. In totaal is in het zwembad per week 6 uur beschikbaar specifiek voor mensen met een beperking. Er zal meer geïnvesteerd moeten worden om de doelgroep te bereiken waarbij afstemming met de doelgroep over het soort activiteiten nodig is. Aanbevolen wordt om blijvend in te zetten op de groep mensen met een beperking en daarbij te onderzoeken wat de drempels zijn en deze proberen op te heffen. Waarbij aansluiting wordt gezocht met het WMO-programma.

Voor deze groep is door de Universiteit Groningen een project ontwikkeld, het zogenaamde GALM-project (Groninger Actief Leven Model), gericht op senioren die actief door huisbezoek worden benaderd voor een fysieke gezondheidstest en vervolgens begeleid en gestimuleerd worden binnen 'intensieve' sportprogramma's. In het Marnix kan ruimte worden gereserveerd om in samenwerking met de NebasNSG consultant van DMO (aangepast sporten) projecten op te zetten voor reuma-, astma- en hartpatiënten. In samenwerking met Sportservice Noord Holland en GALM Oostzaan kan het GALM-project voor het Centrum meer inhoudelijke ondersteuning krijgen.

4 Sportverenigingen: maatschappelijk actief

4.1 Inleiding

De binnenstad van Amsterdam wordt niet gekenmerkt door de aanwezigheid van 'traditionele' sportverenigingen die over ruime sportvelden beschikken en aangesloten zijn bij een officiële bond. Toch heeft Centrum een twintigtal kleinschalige actieve sportverenigingen, zoals judo- en turnverenigingen en een aantal sportscholen/fitnesscentra. Amsterdam wil in de periode 2009-2012 inzetten op een reductie van het aantal zwakke verenigingen die hun verplichtingen niet nakomen, hun accommodatie slecht onderhouden en een lage bezettingsgraad hebben. Omdat er weinig verenigingen zijn in het stadsdeel geeft Centrum hier geen prioriteit aan.

Centrale doelstelling: In 2012 beschikt Amsterdam over meer maatschappelijk actieve, kansrijke en professionele sportverenigingen.

Maatwerk voor stadsdeel Centrum:

Ambities 2012:

- het kader van bestaande sportverenigingen is geprofessionaliseerd, onder andere met inzet van combinatiefuncties
- omdat in stadsdeel Centrum weinig sportverenigingen zijn, werkt sportbuurtwerk zo veel mogelijk samen met verenigingen uit andere stadsdelen (voornamelijk Zeeburg, Oost/Watergraafsmeer en Westerpark)
- stadsdeel Centrum neemt actief deel aan het gemeentelijk coördinatiepunt Sportmatch Amsterdam.

4.2 Sportverenigingen

De Amsterdamse sportverenigingen staan onder druk doordat momenteel minder volwassenen kiezen voor sportbeoefening in verenigingsverband, terwijl het aantal kinderen dat lid wil worden juist wel toeneemt. Dit zet het vrijwilligerswerk onder druk. Wij willen de toekomst van de sportvereniging veiligstellen. Wij willen ze, als onmisbare schakel in ons sportbeleid, kwalitatief versterken en toerusten op een maatschappelijk actievere rol. Sportverenigingen kunnen aantrekkelijker worden door te moderniseren en de organisatie te professionaliseren. Hierbij kunnen bijvoorbeeld combinatiefuncties een belangrijke rol spelen, zodat ook de verbinding tussen school, naschoolse activiteiten en sport wordt versterkt waarbij sportactiviteiten standaard zijn opgenomen in dag- en wijkarrangementen.

Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever, maar gelijkkelijk – of in ieder geval voor een substantieel deel – te werk wordt gesteld in of

ten behoeve van een ander werkveld/sector. De functionaris ondersteunt bijvoorbeeld de leraar bij het verrichten van onderwijsinhoudelijke taken, organiseert sport- en bewegingsactiviteiten en begeleidt de uitvoering hiervan en/of is verantwoordelijk voor tussen- en naschoolse opvang in het kader van dagarrangementen. De functionaris draagt voorts bij aan de samenwerking tussen organisaties binnen de verschillende werkvelden/sectoren en stimuleert hiertoe afstemming tussen de verschillende aanbieders. Een voor de hand liggende combinatiefunctie is die van vakleerkracht bewegingsonderwijs en trainer/instructeur bij een sportvereniging. De focus ligt steeds op de ontwikkeling van de kinderen in samenwerking met vertegenwoordigers van sectoren onderwijs, sport, cultuur en opvang. Leerlingen worden geïnstrueerd bij het uitoefenen van teamsport, individuele sport en dans en leren vaardigheden op deze gebieden.

In Centrum Oost wordt een schoolsportclub (basketbal) opgericht. Een schoolsportclub is een voorloper van een sportvereniging, het is een dependance van een sportvereniging in de buurt. De oprichting verloopt moeizaam. Er is een bestaande vereniging gevonden, echter deze kan geen trainer beschikbaar stellen. Vanuit het BOS-project zal, zodra er sportruimte is gevonden, een trainer betaald worden uit de subsidie voor 2 jaar. Tegelijkertijd wordt een jongere opgeleid tot trainer.

De belangrijkste taak voor de gemeente is te zorgen dat vraag en aanbod elkaar vinden. Dit wordt bereikt door een gemeentelijk coördinatiepunt in het leven te roepen genaamd 'Sportmatch Amsterdam'. De Sportmatch is er om verenigingsondersteuners gericht in te zetten en vraag en aanbod bij elkaar te laten komen.

5 Sportinfrastructuur: ruimte voor sport

5.1 Inleiding

De ruimte wordt schaarser, zeker in stadsdeel Centrum, en is daardoor een grotere rol gaan spelen in het sportaccommodatiebeleid. Maar ook de inrichting van de openbare ruimte is actueel. Sport in nieuwe verbanden is in opmars en informele sporters en sportgroepen eisen hun ruimte op. De voornaamste opgave is misschien wel een kwalitatieve. Kwaliteit, uitstraling, toegankelijkheid, gastvrijheid en veiligheid verdienen extra aandacht. Sportparken moeten ruimte gaan geven aan een veel gevarieerder sportaanbod, óók voor individuele en anders georganiseerde sporters, scholen, buurtinitiatieven en bedrijven.

De sterk gegroeide populariteit van anders georganiseerde en ongebonden sport vraagt om een sportieve inrichting van de openbare ruimte, bijvoorbeeld in parken en op pleinen. Trapveldjes, voetbalkooien, basketbalveldjes, hardloop- en skeelerroutes nodigen uit tot sport en beweging. Aandachtspunt hierbij is ook het opknappen van schoolpleinen en openstelling ervan voor de buurt. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Voorwaarde voor de buurt is dat beheer en toezicht daarop worden afgestemd. Bij een sportieve inrichting van de openbare ruimte kunnen de speelruimteplannen per rayon een belangrijke rol spelen.

Centrum kent één sportpark: Parkschouwburg, één sporthal: Oostenburg en één sportcomplex met een sportzaal en twee zwembaden: het Marnix. Daarnaast zijn er 33 kwalitatief goede, openbare sportvoorzieningen op 27 locaties: 8 voetbalveldjes, 5 tafeltennistafels, 11 basketbalvoorzieningen, 4 combinatievoorzieningen voetbal/basketbal, 1 trampoline, 1 volleybalvoorziening en 3 skatevoorzieningen, uitgaande van de situatie voorjaar 2008.

Daarnaast ligt binnen het stadsdeel Centrum het etablissement van de Nederlandse Marine waaronder een aantal goed onderhouden sportvelden. Hoewel dit terrein geen eigendom is van stadsdeel Centrum, zullen de mogelijkheden om deze sportvelden mede te gebruiken, worden onderzocht. Wellicht kan het terrein enkele keren per jaar worden gebruikt voor een groot sportevenement of een schoolsportdag of incidenteel worden opengesteld voor sportende Amsterdammers.

In 2007 is het stadsdeel gestart met de herinrichting van speeltuin Wittenburg, eind 2008 is de herinrichting klaar. Hierdoor is er dan één groot nieuw speelgebied gekomen en is er voor gezorgd dat de nieuwe inrichting bijdraagt aan het voorkomen van overlast door vooral het voetballen. De gehele speeltuin is eind 2008 opnieuw ingericht met nieuwe speelvoorzieningen, een voetbalveld en een afsluitbare voetbalkooi.

5.2 Pijler 3. Sportvoorzieningen

Centrale doelstelling: Amsterdam heeft in 2012 een sportievere openbare ruimte en kwalitatief betere sportvoorzieningen.

Maatwerk voor stadsdeel Centrum

Ambitie 2009:

- Een onderzoek is uitgevoerd naar mogelijke multifunctionaliteit van het sportpark Parkschouburg, hoe dit gerealiseerd kan worden en de samenhang met het naastliggende Wertheimpark en de groene parkzone Hortus
- uitvoering Speelruimteplan stadsdeel Centrum Buitenruimte voor de jeugd 2008-2010 conform besluitvorming.

Ambitie 2009-2012:

- In de periode 2009-2012 is het sportaanbod op het sportpark uitgebreid door het sportpark Parkschouburg open te stellen voor naschools sportaanbod en sportbuurtwerk
- In 2010 is een behoefteonderzoek gerealiseerd onder de doelgroep naar binnenlocaties voor ongeorganiseerde en anders georganiseerde sport- en beweegactiviteiten.

Ambities 2012:

- Sportpark Parkschouburg is multifunctioneel. Het sportpark wordt behalve door sportverenigingen ook gebruikt voor naschools sportaanbod en sportbuurtwerk
- Op het sportpark Parkschouburg is ingezet op het behouden van de sociale veiligheid
- De bespelingsgraad van het sportpark Parkschouburg in stadsdeel Centrum is gestegen door multifunctioneel gebruik van het sportpark van 60 naar 75%
- Sporthal Oostenburg is herontwikkeld tot een goed toegankelijke, in goede staat van onderhoud verkerende sporthal met een hoge bezettingsgraad (90%)
- In 2012 is een kwaliteitsslag gemaakt ten aanzien van de openbare sportaccommodatie doordat 2 à 3 plekken zijn opgeknapt
- In 2012 hebben twee basisscholen in Centrum een zoneparc
- In 2012 worden 2 activiteiten aangeboden in parken in omliggende stadsdelen (Vondelpark en Westerpark).

Om aanbod en vraag beter op elkaar aan te laten sluiten, is het noodzakelijk om de behoefte aan binnenlocaties die gebruikt kunnen worden voor activiteiten goed in beeld te hebben. Bij de ontwikkeling van de 14^e Montessorischool en de Vijzelhof worden ook gymlokalen gerealiseerd die optimaal ingezet zullen worden. Naast het ontwikkelen van normeringen is het noodzakelijk dat toezicht wordt gehouden op de naleving. Het huidige PMI (programma maatschappelijke investeringen) loopt tot 2010. Dit betekent dat als in 2010 het behoefteonderzoek is afgerond, de aanvragen voor aanpassingen kunnen worden meegenomen in het volgende PMI.

In 2008 is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de ontwikkelingsmogelijkheden van sporthal Oostenburg en in 2009 volgt een onderzoek naar de mogelijkheden voor

sportpark Parkschouburg. Vervolgens zullen ontwikkelingsplannen voor deze locaties worden voorgelegd aan de stadsdeelraad.

5.3 Sportpark Parkschouburg

De stadsdeelraad heeft bij de begroting 2008 ingestemd met het starten van planvorming voor een herinrichting van het Wertheimpark en sportpark Parkschouburg met behoud van de huidige functies. Hiervoor is € 25.000,- beschikbaar gesteld. Sportpark Parkschouburg is het enige sportpark in stadsdeel Centrum. Korfbalvereniging Swift is de belangrijkste gebruiker en een buurttennisvereniging is onderhuurder. Swift heeft de laatste jaren veel gedaan om meer (jeugd)leden te krijgen en dat is gelukt. Ook de tennisvereniging heeft over belangstelling niet te klagen. Het sportpark heeft een groot kunstgrasveld, waarop ook wordt getennist (2 banen). Daarnaast is er een jeu de boules baan, deze wordt door ouderen uit de buurt en door het stadsdeel gebruikt.

Het is de bedoeling dat de huidige sportfunctie gehandhaafd wordt en vooral uitgebreid. Echter, wanneer verenigingssport in de nieuwe situatie een plek krijgt, moeten hiervoor de noodzakelijk voorwaarden worden geschapen. Het huidige sportgebruik vindt hoofdzakelijk in de zomerperiode plaats: in de avonden en het weekend wordt verenigingssport beoefend en doordeweeks overdag schoolsport. Door de sportinrichting aan te passen en uit te breiden, moet het sportgebruik worden geïntensiveerd. Voor een intensiever gebruik wordt vooral gedacht aan schoolsport (overdag), en sport in het kader van naschoolse activiteiten. Omdat het park alleen over een groot kunstgrasveld beschikt, zijn de huidige mogelijkheden voor intensiever sportgebruik beperkt. Aanpassing van het grasveld wordt meegenomen in de plannen.

5.4 Sporthal Oostenburg

Sporthal Oostenburg voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. Om de hal bij de tijd te brengen is een netwerk inventarisatie gehouden die een beeld geeft van de maatschappelijke behoefte. Daaruit volgen prioriteiten en de financiële draagkracht om eventuele vernieuwingsplannen te kunnen financieren. De prioriteiten en kansen worden nog met alle betrokken partijen besproken. Vervolgens kan het vernieuwingsplan ter besluitvorming worden voorgelegd aan de stadsdeelraad.

5.4.1 Eisen aan een moderniseringsaanpak

Om toekomstplannen te beoordelen zijn enkele criteria geformuleerd:

- Sport en bewegen in een brede (culturele) context (aantal doelgroepen van beleid)
- Intensiever gebruik van de accommodatie (toename gebruikers/ per m²)
- Aansluiten bij de lokale behoefte en ontwikkelingen (aantal samenwerkingspartijen)
- Diversificatie van maatschappelijke kostendragers (aantal financieringsstromen)
- Passend bij ruimtelijke randvoorwaarden (vertaling van behoefte aan activiteiten en diensten naar accommodatie verwachting).

5.4.2 Algemene conclusie

- De maatschappelijke behoefte is erg gedifferentieerd en gesegmenteerd. Veel kleinere groepen op alle delen van de dag willen gebruik maken van sport, spel en welzijnsruimtes
- Hoewel de sporthal bijna ieder uur van de week goed bezet is, is de hal per m2 echter niet intensief in gebruik
- Het huidige aanbod van faciliteiten voldoet niet meer, zeker bij toename van het aantal essentiële, kleinere gebruiksruimtes, zoals kleedkamers, bergruimtes, horeca, personeelsruimte
- Voor een goede aansluiting bij de behoefte is zichtbaarheid in het lokale netwerk essentieel niet alleen door de hal fysiek meer zichtbaar te maken, maar ook door de virtuele zichtbaarheid te vergroten. Dat kan door afspraken met de belangrijkste aanbieders over PR, communicatie en programmering
- Het is zeer waarschijnlijk mogelijk de hal op de bestaande locatie te moderniseren en aan te vullen binnen de ruimtelijke beperkingen van het stadsdeel en omliggende partijen.

5.5 Stichting SpACe

Het beheer en de exploitatie van de sportaccommodaties is in handen van stichting SpACe. Op de kostendekkendheid wordt na de verzelfstandiging via het contract met stichting SpACe gestuurd door het stadsdeel. De stichting is echter degene die de tarieven vaststelt, weliswaar onder bepaalde voorwaarden die door het stadsdeel worden gesteld in de contracten. Aan de hand van een evaluatie van de beheervorm en het onderzoek naar multifunctionaliteit van sportpark Parkschouwborg wordt vastgesteld op welke manier beheer en organisatie dient te worden aangepast en geoptimaliseerd.

Sinds 2006 heeft het stadsdeel een subsidierelatie met stichting SpACe. Met de subsidierelatie geeft het stadsdeel uitvoering aan de regierol voor wat betreft de sportaccommodaties. In het subsidiecontract zijn voorwaarden opgenomen. In 2006 waren deze nog op hoofdlijnen. Het dagelijks bestuur is in samenwerking met de stichting bezig de resultaatsafspraken verder te concretiseren. Om te komen tot SMART (Specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden) afspraken is tijd en ervaring nodig. De komende jaren wordt hier verder aan gewerkt.

5.6 Schoolpleinen en zoneparcs

Gezien de doelstellingen op het gebied van naschools aanbod verdienen de schoolpleinen extra aandacht. Deze vallen onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen en het stadsdeel kan slechts een stimulerende rol spelen. Zoneparcs zijn voor basisscholen een succesvol voorbeeld ten aanzien van een meer optimale benutting van de pleinen. Zoneparc is een innovatief (her)ingericht schoolplein voor het primair onderwijs door middel van een indeling in drie verschillende zones: rode zone voor sport, blauwe zone voor multi-activiteiten en gele zone voor rust. Het concept is ontwikkeld om alle kinderen, op een laagdrempelige manier toegang te kunnen bieden tot sport,

beweging, spel en ontspanning. De kosten voor de aanleg van een zonepark bedragen tussen de € 40.000,- en € 50.000,-. De mogelijkheid van fondsenwerving voor de aanleg zal worden onderzocht.

6 Organisatie: bestuurlijk ondernemerschap

6.1 Inleiding

De relatie centrale stad en stadsdelen is de sleutel tot een goede uitvoering van het Sportplan. Beide partijen dragen op hun eigen niveau verantwoordelijkheid voor het opstellen en uitvoeren van het gemeentelijke sportbeleid. Door het aangaan van een nauwe samenwerking bij de uitvoering van het sportplan wordt vooruitgang geboekt. Op 20 februari 2008 is het rapport *80+20>100: Versterking uitvoering sociaal domein* verschenen. Hierin komen de centrale stad en de stadsdelen uitgangspunten overeen voor samenwerking. Centraal daarbij staat het gewenste evenwicht tussen het bundelen van expertise in gezamenlijke programma's en in eigen producten per stadsdeel (80/20). Met de beoogde systematiek van het Sportplan sluiten we daar op aan.

Hierbij is het van belang om de samenwerking aan te gaan: convenanten sluiten, lobby's starten of partijen in het openbaar aanspreken. Of het scholen, verenigingen, huisartsen, OuderKindCentra, welzijnsinstellingen, woningcorporaties of commerciële aanbieders zijn: allen moeten betrokken zijn en blijven. Zij zijn de potentiële dragers van onze sport- en beweegdoelstellingen. Kortom: een actievere, meer ondernemende benadering van het sportdomein in de gehele breedte is gewenst.

Het doel is altijd 100% maatwerk voor de stadsdelen. In aansluiting bij de Amsterdamse Wijkaanpak is het belangrijk om buurtnetwerken te stimuleren waarin sport een belangrijk onderdeel is. De gezamenlijke kaders en programma's bieden voldoende plaats voor maatwerk. Goed voorbeeld hiervan is het programma JUMP-in dat sterk de nadruk legt op het ontwikkelen van school- en/of buurtsportverenigingen. Hiermee wordt sport een vast onderdeel binnen de dagarrangementen.

Het Sportplan 2009-2012 biedt door het gezamenlijke kader en de uitvoeringsplannen de weg naar de realisatie. Daardoor wordt ook duidelijk zichtbaar of stadsdelen daadwerkelijk investeren in de overeengekomen doelstellingen. De te leveren prestaties, de voortgang - het spanningsveld van het wel of niet voldoen aan de uitgesproken ambities - en het als centrale stad en stadsdelen vinden van oplossingen hiervoor – worden daarom de kern van het driemaandelijke portefeuillehoudersoverleg sport tussen centrale stad en stadsdelen.

6.2 Centraal informatiepunt sport

Vanuit diverse kanten komt het signaal dat de gemeentelijke sportsector in Amsterdam één gezicht ontbeert. Wij willen samen met de centrale stad en de andere stadsdelen nieuwe invulling gaan geven aan de eerdere afspraak in het bestuursakkoord sport 2003

om te komen tot een centraal informatiepunt voor de sport. Welke vorm dat precies moet krijgen, bijvoorbeeld een zogenaamd “sportloket”, een website die www.sport.amsterdam.nl vervangt of anderszins, gaan we in overleg nog nader bepalen. Uiteraard moet dit informatiepunt meer zijn dan een loket met folders voor sportactiviteiten. Het moet nauw verbonden zijn met gespecialiseerde voorzieningen als het loket Zorg en Samenleven, sport- en beweegprogramma’s voor inactieve volwassenen, XXXS, YourAmsterdam, Topscore, sportverenigingen etc.

6.3 Sportmatch

Sportmatch Amsterdam wordt het centraal coördinatiepunt voor verenigingsondersteuning. De dienstverlening van Sportmatch richt zich op het matchen van de vraag van de sportaanbieders en de benodigde ondersteuning die is gewenst. Niet alleen verenigingen zijn de vragers. Ook de aanbieders van sportstimuleringsactiviteiten (scholen, sportbuurtwerk, buurtverenigingen, stadsdelen, Topscore, JUMP-in, etc) kunnen om ondersteuning vragen. Tevens is Sportmatch met al zijn contacten in het veld een ideale partner voor diverse HBO- en ROC-opleidingen voor het vinden van stageplaatsen in de sport.

6.4 Database sportaanbod

Fitness in de open lucht, lekker stunts op een uitdagend skatepark of goedkoop sporten tijdens schooltijd op de school van je kinderen. Allemaal fantastische voorbeelden van activiteiten op het gebied van sport en bewegen in Amsterdam.

Het Sportplan 2009-2012 heeft tot doel de sportdeelname in Amsterdam tot boven het landelijke gemiddelde te brengen. Het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) wil inactieve groepen in beweging brengen. In het advies “Een goede balans tussen gebonden en ongebonden sport” heeft de Sportraad Amsterdam een aantal good practices opgenomen. Verrassende Amsterdamse sportinitiatieven die nieuwe sporters bereiken en goed inspelen op de vraag moeten bij iedereen bekend worden. Daarom maakt de Sportraad een start met het maken van een database voor succesvol alternatief sportaanbod. Per initiatief wordt een korte beschrijving opgenomen, met onder meer informatie over de locatie, doelgroep, organisatie, looptijd, frequentie en kosten.

Het NISB (Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen) is gevraagd alle good practices te verzamelen zodat niemand het wiel opnieuw hoeft uit te vinden en de goede initiatieven zich als een olievlek over de stad kunnen verspreiden. Het gaat niet alleen om initiatieven van vernieuwend sportaanbod binnen sportverenigingen, maar ook om activiteiten die doorstromen naar verenigingen stimuleren en om initiatieven van ongebonden sporten of van eigen initiatief op gebied van sport en bewegen. Ook stadsdeel Centrum zal hier een bijdrage aan leveren.

6.5 Verankering doelstellingen

Van groot belang is het verankeren van onze sportdoelstellingen in de relevante bestuurlijke netwerken in de stad en het land. Een goed voorbeeld daarvan is de Kenniskring Sport die op initiatief van de Amsterdamse Sportraad in 2007 ontstaan is. De leden van dit netwerk komen uit bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheid. Deze instellingen hebben in een convenant vastgelegd dat:

- zij zich gemeenschappelijk inzetten voor de versterking van de professionaliteit van de Amsterdamse sport en het sportbeleid, door systematische inzet van kennis, kunde en stagiairs van de kennisinstellingen
- zij zich inzetten voor sportevenementen op wereldschaal, zoals de Universiade
- zij zich inzetten om het bedrijfsleven te interesseren voor deelname.

In een tiental werkgroepen (bijv. economie, Universiade, betrokkenheid burgers) wordt dit initiatief inmiddels concreet uitgewerkt.

7 Financiën

Het Sportplan verbindt de sport met andere beleidsvelden. Dit betekent dat de financiering niet alleen vanuit de sportbegroting komt, maar meerdere financieringsbronnen kent. Zo is het de bedoeling dat er dekking komt vanuit de portefeuilles zorg, onderwijs, jeugd en werk & inkomen. De nieuwe samenwerking tussen stad en stadsdelen uit zich in cofinanciering op basis van gemeenschappelijke doelen. Daarnaast dragen private partijen een significant deel van de kosten bij. De portefeuille sport en de overige stedelijke portefeuilles, de stadsdeelbijdrage en de externe dekkingen, dragen gezamenlijk de uitgaven voor sport.

Het Sportplan staat voor een nieuwe manier van samenwerken tussen stad en stadsdelen. Cofinanciering op basis van gemeenschappelijke doelstellingen is daar de vertaling van. Publiek private samenwerking zorgt ervoor dat externe partijen, zoals zorgverzekeraars, corporaties en naschoolse opvangorganisaties, ook een deel van de kosten dragen. En andersom leveren combinatiefuncties hun bijdrage, wanneer ze ingezet worden op brede scholen in het kader van dagarrangementen.

Het Sportplan is ambitieus maar niet revolutionair. Dat vertaalt zich in het feit dat er voor 2009 en 2010 veel bestaande financieringsbronnen worden gebruikt. In het bestuursakkoord voor de volgende bestuursperiode moet rekening gehouden worden dat er voor 2011 en 2012 hogere uitgaven te verwachten zijn. Dit komt met name door de opgave om de stijgende sportparticipatie te vertalen in een toename van de capaciteit en kwaliteit van onze sportaccommodaties. Hiervoor wordt qua systematiek aangesloten bij het Programma Maatschappelijke Investeringen (PMI) dat daartoe in de nieuwe bestuursperiode een vervolg dient te krijgen. De extra uitgaven voor 2009 zijn voornamelijk structureel. De benodigde budgetten moeten gedurende de periode 2010 t/m 2012 jaarlijks worden aangepast. Voor de centrale stad wordt dit bedrag jaarlijks bij de voorjaarsnota ingediend. Ook van de deelraden en externe partners wordt verwacht dat zij jaarlijks het benodigde budget aanpassen. Hierna volgt een realistische indicatie van de kosten.